

Asia C-242/95

GT-Link A/S
vastaan
De Danske Statsbaner (DSB)

(Østre Landsretin
esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Meriliikenne — Aluksia ja tavaroita koskevat satamamaksut —
Tuontilisä — Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö

Julkisasiamies F. G. Jacobsin ratkaisuehdotos 27.2.1997	I - 4452
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (kuudes jaosto) 17.7.1997	I - 4453

Tuomion tiivistelmä

1. Verotus — Sisäiset maksut — Satamamaksulle asetettu tuontilisä — Syrjintä kotimaisten ja toisesta jäsenvaltiosta tuotujen tuotteiden välillä — Syrjintäkiellon ulottuvuus (ETY:n perustamissopimuksen 95 artikla)

2. *Kilpailu — Määräävä markkina-asema — Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö — Väärinkäytön kielto — Välitön oikeusvaikutus — Yksilön oikeudet — Kansallisten tuomioistuinten toteuttama oikeuksien suojaaminen — Oikeussuojakeinot — Kansalliset menettelysäännöt — Soveltamisedellytykset — Todistustaakka*
(ETY:n perustamissopimuksen 86 artikla)
3. *Kilpailu — Julkiset yritykset ja yritykset, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia — Säännökset, jotka koskevat julkiselle yritykselle kuuluvien satamien käyttämisestä maksettavia satamamaksuja — Kohtuuttomien maksujen periminen — Sellaisen erilaisen hinnaston soveltaminen käyttäjiin, jolla suositetaan julkisen yrityksen omia palveluja ja vastavuoroisuuden perusteella sen tiettyjen liikekumppaneiden palveluja — Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö — Kansallisten tuomioistuinten arviointi asiasta — Arviointiperusteet*
(ETY:n perustamissopimuksen 86 artikla ja 90 artiklan 1 kohta)
4. *Kilpailu — Yritykset, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja — Määrittely harjoitetun toiminnan perusteella — Kuuluminen perustamissopimuksen määräysten soveltamisalaan — Poikkeus — Edellytykset*
(ETY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohta)
5. *Yhteisön oikeus — Välitön oikeusvaikutus — Yhteisön oikeuden vastaiset kansalliset verot ja maksut — Maksujen palauttaminen*

1. Perustamissopimuksen 95 artiklan vastaista on se, että jäsenvaltio asettaa toisesta jäsenvaltiosta laivalla tuotaville tavaroille 40 prosentin tuontilisän, jolla korotetaan yleistä tavaramaksua, joka peritään tavaroista, joita lastataan, puretaan tai muulla tavalla lasketaan merille tai maihin kyseisen jäsenvaltion satamissa tai niihin satamiin pääsemiseksi kunnostetuilla väylillä.

2. Kunkin jäsenvaltion kansallisessa oikeusjärjestyksessä on määriteltävä toimivaltaiset tuomioistuimet ja annettava muun muassa todistustaakkaa koskevat menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan perustamissopimuksen 86 artiklan välittömään oikeusvaikutukseen perustuvat yksityisten oikeudet, mutta nämä menettely-

säännöt eivät kuitenkaan saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia oikeussuojakeinoja, eikä niillä saa tehdä yhteisön oikeudessa myönnettyjen oikeuksien käyttämistä mahdollottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi.

3. Kun määräävässä markkina-asemassa olevalla julkisella yrityksellä, joka omistaa kauppasataman tai ylläpitää sitä, on määräävä markkina-asema yhteismarkkinoiden merkittävällä osalla, ETY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan vastaista on se, että kyseessä oleva yritys perii asianomaisen jäsenvaltion säännöksiä soveltaen kohtuuttomia

satamamaksuja tai vapauttaa näistä maksuista oman lauttaliikenteensä ja vastavuoroisuuden perusteella tiettyjen liikeyrityksiensä lauttaliikenteen, jos nämä vapautukset merkitsevät erilaisten ehtojen soveltamista samankaltaisiin suorituksiin. Kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, ovatko maksut todella kohtuuttomia ottaen huomioon maksujen suuruus ja suoritettujen palvelujen taloudellinen arvo. Kansallisen tuomioistuimen on myös tutkittava, merkitseekö julkisen yrityksen oman lauttaliikenteen sekä vastavuoroisuuden perusteella tiettyjen liikeyrityksien lauttaliikenteen maksuista vapauttaminen sitä, että erilaisia ehtoja todella sovelletaan samankaltaisiin suorituksiin.

4. Tavaroiden tai muun materiaalin lastaamiseen, purkamiseen, uudelleenlastaamiseen, varastointiin ja yleiseen liikuttamiseen satamassa liittyvät toimenpiteet eivät välttämättä liity sellaisiin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin, jotka olisivat jollakin tavoin erityisiä suhteessa talouselämän muiden taloudellisten toimenpiteiden tarkoituksiin. Tämän vuoksi perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa ei sallita, että julkinen yritys, joka omistaa kauppa-

sataman tai ylläpitää sitä, perii satamapalvelujen käyttämisestä satamamaksuja, jotka ovat yhteisön oikeuden vastaisia ja jotka eivät ole välttämättömiä julkiselle yritykselle uskotun erityistehtävän hoitamiseksi.

5. Henkilöillä tai yrityksillä, joilta jäsenvaltion ministeriön alaisuuteen kuuluva julkinen yritys, jonka talousarviota sääntelee varainhoitolaki, on perinyt perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan vastaisia maksuja, on pääsääntöisesti oikeus saada takaisin perusteettomat maksut.

Tilanne on kuitenkin toinen, jos on näytetty toteen, että henkilö, joka on velvollinen maksamaan maksun, on todellisuudessa vyöryttänyt sen toisten henkilöiden maksettavaksi. Taloudellisia toimijoita ei saa kuitenkaan estää vaatimasta toimivaltaisissa tuomioistuimissa kansallisessa oikeudessa säädetyissä menettelyissä korvausta siitä vahingosta, joka niille on aiheutunut perusteettoman maksun perimisestä, riippumatta siitä, onko kyseisiä maksuja vyörytetty toisten maksettavaksi.